

גליון ד', 28.2.2020 ג אדר תש"ף

דבר המערכת

ביום שני הקרוב תתקיים מערכת בחירות נוספת. אחת הזכויות הטבעיות שיש לנו היא זכות הבחירה, הזכות לקחת חלק משמעותי בבניית העתיד. קל לנו לבחור בדרך שהלכו בה לפנינו, אם זה ההורים, החברים הקרובים או הסביבה בה גדלנו. קל ללכת במסלול בו הולך העדר ולבחור לא לבחור באמת. זכות הבחירה מזכירה לנו שעלינו לבחור מתוך מחשבה אמיתית ועמוקה, מחשבה עצמאית ואישית ולסלול את הדרך שאנו בוחרים ללכת בה. שנדע לבחור את הדרך שלנו באמת, (שבת שלום:)

אמנת גביזון - מדן |
בבהירות וקיצור |
עמ' 5

מאי אבני שמדריכה
בכפר קוראת לנו
לצאת החוצה | עמ' 3

אנונימית מהכפר
מחפשת קשתות |
עמ' 6

פרשת השבוע |
יהודית גייסן
מסופה | עמ' 2

פינת הפילוסופיה | יובל
פורת מכפר אדומים |
עמ' 7

סוד חג הפורים | נעם אדוריאן

פורים איננו חג נורמלי. זהו חג שבו מושלים ההסתרה, המסיכה, הסוד. מכיוון שכך, רבים הופכים אותו לחג של הוללות גרידא, אחרים פשוט לא אוהבים אותו.

כך הוא הדבר גם לגבי הפנימיות בחיים שלנו. היא קיימת, מוסתרת, מניעה את המאוויים שלנו ומכילה את הפחדים הגדולים ביותר שלנו. גם מפנימיות זו נבחר במקרים רבים לברוח ולהתרחק או להתמודד איתה באמצעות מנגנוני הדחקה.
המשך בעמ' הבא

לאדם צורך בקרקע בטוחה ויציבה, בקירות מגנים, בחוקים ובסדר, במערכת מוסרית ברורה. מכאן גם הצורך שלנו לקטלג אנשים ומקומות. הסדר נותן לנו תחושה של ביטחון.

לוח השנה העברי מלא בסדר והיגיון: יום, שבת, חודש, חג, שנה. חג פורים מייצג את ההיפך: את היעדר אותו סדר. המסיכה מסתירה, יש ציווי לשתות עד טשטוש אבחנה מוסרית בין טוב ורע, גם מגילת אסתר יותר מכסה מאשר מגלה.

364 ימים בשנה אנחנו צריכים את הסדר ויום אחד בלבד מוקדש להפכו של הסדר. הוא מוקדש דווקא לאותו מקום פנימי, זה החשוף, הלא ודאי, נטול השליטה. ייתכן שמי שמצליח לגעת במקום הזה ומוצא את האחיזה שבהיעדר האחיזה דווקא גילה סוד גדול.

פרשת השבוע | יהודית גייסן

והאידיאולוגיה, או למען אדם אחר. מעשה זה- הוא שאיפשר לבני האדם לחיות ולשרוד כל כך הרבה שנים.

העזרה ההדדית, הרגישות כלפיי האחר והיכולת להזדהות עם אדם שהוא אינו אני. זהו כוח בלתי רגיל באדם וכוח בלתי רגיל עוד יותר שיש לקבוצה.

נוסף על כך, ארצה להוסיף התייחסות לביטוי "ידבנו ליבו"

ביטוי זה מסביר כי תרומה לבניית המשכן תעשה לא על ידי כפייה, אלא על ידי רצון אמיתי מלב ליבו של האדם. אך, מה מייצג הלב?

"הנה הלב הוא 'המלך' לכל חלקי הגוף, ונוהג (מנהיג) בם, ואם הוא אינו מביא עצמו (לבו) אל עבודתו יתברך - אין עבודת שאר האיברים כלום!" - מסילת ישרים. כלומר, הלב הוא המנהיג של הגוף, ובלעדיו שאר האיברים בגוף סתמיים. וכאן, בבניית המשכן, ה' יכל לצוות את בני ישראל לשלם עבור בניית המשכן, אך, נדיב הוא אדם חופשי ובלתי תלוי,

המשך בעמ' הבא

פרשת תרומה עוסקת בציווי של אלוהים למשה על בניית המשכן. כבר בתחילת הפרשה ה' מצווה את משה לאסוף מבני ישראל תרומות. על פי פרשנותו של רש"י, המילה תרומה היא מלשון נדבה, נדבה היא מלשון רצון טוב. שלושת התחומים שאליהן יגיעו התרומות הם: בקע לגלגלת, תרומת המזבח, תרומות למשכן. כל אלו יועדו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה.

ארצה להתייחס דווקא לפסוקים הראשונים בפרשת השבוע: "וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל וקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו ותקחו את תרומתי", ציווי מיוחד זה מתייחס לכלל עם ישראל, ואני אוחות בתפיסה כי לכל אדם יש אופציית בחירה של נתינה. בין אם מצבו הכלכלי כזה או אחר ובין אם מצבו הפיזי או הנפשי ירוד. לכן, בכל פעם, אנו צריכים להתעלות מעל יצרי הישרדותנו, מעל יצרי האגואיזם והאנוכיות ולנסות ככל הניתן (וניתן) להתבונן על הסיטואציה בצורה הכמה שיותר מרחבית, בוגרת, מתחשבת ומתמסרת למען הרעיון

תכלית המשכן הוא לעורר קרבה בין ה' לאדם היהודי - תרומה למשכן צריכה להיעשות בלב שלם וברצון חזק ואמיתי.

אם הלב שלם עם מעשינו, הכל שלם. הלוואי שבכל דבר שנעשה ונדבוק בו, נעשה אותו מכל הלב. תודה על הקריאה ושבת שלום

צאו בחוץ | מאי אבני

המלחמה היא אל מול עצמנו והתירוצים שלנו בלבד.

אז הרשו לי לפתוח את עונת הטיולים שבאה עלינו לטובה, ולתת המלצה קטנה למסלול שבהחלט שווה את המאמץ.

מסלול הטיול הארוך לנחל ברק הוא אחד מהמסלולים ההרפתקניים בשמורת נחל עשור (מעט צפונית למושב פארן בערבה). מדובר במסלול מעגלי, שבו תיהנו מהליכה בתוך מעוק צר ומרשים המתחתר בסלעי קירטון בוהקים, מטיפוס בסולמות על מפלי סלע גבוהים ולצעוד על כתף המשקיפה לנוף מרהיב. מה גם שבדיוק בתקופה הזו מצויים גבים מלאים ומרשימים ביופיים כחלק מהמסלול (על כן יש לדאוג לציוד שניתן להרטיב).

אבחר לסיים עם סיומת שירו של חיים חפר ובבקשה קטנה. צאו לטייל, תחוו, תראו ותפנימו את הזכות שנפלה בחלקנו, אבל תשמרו על הקיים כמו שהוא כדי שאחרים הבאים יזכו גם הם.

וביום השישי הוא ראה כי מעשהו תם וישבות מכל מלאכתו ולא ברא את האדם וירא אלוהים כי טוב

שמעשיו באים רק מכוח ציווי פנימיותו ולשם המשכן, ניתן להבין כי בניית המשכן דורשת רצון עמוק ואמיתי, בכדי לבצע את הבנייה בצורה הטובה והראויה ביותר. מי כמונו מבין ויודע עד כמה אנו תופסים מעשים ומחשבות אחרת כאשר הם אינם באים בכפייה וכמה פעולת הכפייה מרתיעה ומרחיקה. וכאשר

בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ והארץ הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום

למען האמת, כלל לא משנה אם אנו מאמינים בישות אלוהית או לאו דווקא, או אם אנחנו מאמינים בבריאת העולם או במפץ הגדול. העובדה שאין בילתה היא הפלא שיש לנו מתחת לאף יום יום שעה שעה. אנחנו חיים בעולם מורכב וקשה עם לא מעט רע וכל השחור לעיתים יכול להעיב על הטוב ועל הבהיר ואף להפוך אותו למובן מאליו.

הטבע הפראי, העצום, הלא מובן והמסתורי, ולצערי זה שחולף על ידנו ברוב הזמן - ראוי ליותר. ולא בשביל הטבע שאין לו לעשות דבר עם הערכתנו, אלא בשבילנו. מגיע לנו לצאת החוצה, להתנתק מהמרוץ המטורף של החיים ופשוט להיות. מגיע לנו לשהות אל מול נוף עוצר נשימה לחשוב. והכי חשוב בעיניי - זו פשוט זכות שנפלה בחלקנו לעשות כן. הזכות לראות, לחקור, לבחון, להתאמץ ולו רק כדי לראות זריחה מופלאה - זו זכותנו ולעניות דעתי, כמו כל זכות אחרת שאנו נלחמים עליה ביום שלנו, הגיע הזמן שנלחם גם על הזכות הזו, גם אם

פ ר ח י ם צ ב ע ו נ י י ם | ד ל י ם ר ב י ק ו ב י ן

אמרו לי מי הם שאמרו? יתכן שזו דרישה חברתית ממנה כמשוררת אך האפשרויות פתוחות כאן להביא פרחים צבעוניים נדמה שהכוונה לשלל פרחים ולא לצבעונים, ואולי פרחים כמו ורדים או נוריות שיש

להם שלל צבעים. פרחים צבעוניים הפרחים אצל רביקוביץ מגיעים בהקשרים רבים כתזכורת לגזל או הרס היופי, ונדמה שגם כאן זה תפקידם ומה שגזל הזמן, הזמן גזל את הפרחים, ומה עוד? אולי את הילדות? את התמימות? והלילה שבו שלם הירח גם זה איזה מודל יופי, משהו תמים ונאיבי בירח מלא שמפיץ אור בלילה, הזמן גזל את האור הזה ונותר לילה חשוך כמו מטבעות שטבע הקיסר בעבר נטבעו מטבעות בחותמת הקיסר. אולי זה אומר שהם תקפים (ואולי הירח תקף רק בהיותו שלם וזה עוד משהו שהזמן גזל) ושלא נפגמה צורתן. שוב - הזמן לא שחק אותם צורתן ומטבע אמנם לשון זכר אך ברבים רווח להתייחס אליו גם בלשון נקבה (ובאה עדנה נחת רוח לנפשנו מי הם אנחנו? נראה שעוד אנשים מצווים להביא יחד איתה את הדברים האלה. שלא נשחתה וצריך לדייק למה החריפה כאן את נפגמה לנשחתה צורתן). הערת הסוגריים כאן באה לציין שהדוברת וחבריה שואפים אל השלמות, אל היופי שלא גזל הזמן, זו עמדת הדוברת ביחס לציווי שמתואר בשיר, כלומר, הוא פנימי לה והיא מזדהה איתו אמרו לי להביא החזרה מגבירה את המחויבות לצו החיצוני מטילים גוש מתכת, אפשר גם להתייחס כמטבע שכן נשחתה צורתו של חומר לאו דווקא מתכת אפילו ואת אהבת סרני הפלישתים, רמז אפשרי לסרני פלישתים בסיפור שמשון ודלילה (שופטים, ט"ז) סרני שרי

ודגון מכורת יחד עם הביטוי סרני פלישתים, מביא לסיפור גנבת ארון הקודש בתחילת ספר שמואל, האל הכנעני דגון נופל מול ארון הקודש (שמואל א', ה') מכורת מלשון "כרת", כמו כריתת ראש מפתח ביתם גם מאותו סיפור "וראש דגון ושתי כפות ידיו כרותות אל המפתן", ותינוק שגווע מת בכפות ידי בעל זכוב אל כנעני נוסף ואפשר לשער שמאותו עניין של קודם, ואת המתים שירדו לעפר נקברו ושולחים מן הבהוב מביין המתים. אפשר לקרוא את זה כמעין מסרים בחלומות או סוג של העלאה באוב, בכל אופן, מסר מן המוות אמרו לי להביא את כל מה שאמצא, הקריאה להביא נעשית פחות בררנית ככל שמתקדם השיר את שיירי שאריות הגזלה שגזל הזמן מכל הפחתים שיירי חומר שלא ניתן לנצלם, דבר אחר - שקע, חור בקיר או ברצפה. והראשון נדמה יותר.

פרחים צבעוניים

אָמְרוּ לִי לְהִבִּיא פְּרָחִים צְבָעוֹנִיִּים

וּמָה שְׁגָזַל הַזְמַן,

וְהַלִּילָה שְׁבוּ שְׁלֵם הַיָּרֵחַ

כְּמוֹ מְטָבְעוֹת שְׁטָבַע הַקִּיסָר

וְשָׁלָא נִפְגְּמָה צוֹרְתָן.

(וּבָאָה עֲדָנָה לְנַפְשָׁנוּ

שְׁלָא נִשְׁחָתָה צוֹרְתָן.)

אָמְרוּ לִי לְהִבִּיא מְטִילִים שֶׁל חֹמֶר

וְאֵת אַהֲבַת סְרִנֵי הַפְּלִשְׁתִּים,

וְדָגוֹן מְכֹרֶת מִפְתַּח בֵּיתָם,

וְתִינוּק שְׁגוּוע בְּכַפּוֹת בַּעַל זְבוּב,

וְאֵת הַמֵּתִים שְׁיָרְדוּ לְעַפָּר

וְשׁוֹלְחִים מִיַּן הַבְּהוּב מִבֵּין הַמֵּתִים.

אָמְרוּ לִי לְהִבִּיא כָּל מָה שְׁאֲמָצָא,

אֵת שְׁיָרֵי הַגְּזֵלָה מִכָּל הַפְּחָתִים.

יש דרישה מדוברת השיר להביא פרחים צבעוניים. כל השיר הוא דרישה או צו חיצוני מהדוברת להביא לעולם את מה שהיא מצליחה להציל מהזמן הגזלן, יתכן שמתואר כאן צו פנימי של דליה רביקוביץ לכתוב על חוויית המציאות לפני שתאבד. או לשמור על התמימות שהייתה בילדות לפני השפעות הזמן על תפיסת המציאות.

אמירה ראשונה: שלושה דברים ראשונים שנאמר לה להביא הם פרחים צבעוניים, מה שגזל הזמן וליל ירח מלא (שמדומה למטבע טבוע בחותם קיסר) המשותף לשלושת הדברים נדמה שאלו דברים שלא עומדים במבחן הזמן. דברים שיש להם קיום רגעי. פרחים צבעוניים נובלים, ליל ירח מלא עובר בן לילה, מטבעות שטבע הקיסר גם הם שייכים לתקופת הקיסר בלבד. אלא דברים שהזמן גזל מאיתנו, שיופיים תלוי במימד הזמן.

הערת סוגריים: הדוברת (יחד עם חברים כלשהם?) מתארת את הדברים הרגועים כדברים שמסבים לה נחת. הרצון שלה הוא בדברים שלא נשחתה צורתם, לתפוס את היופי שהזמן גזל.

אמירה שנייה: כאן הדברים שעל הדוברת להביא הם מטילים של חומר, ואת אהבת הפלישתים לאלהים - דגון ובעל זכוב, שמוצגים בשפלותם (דגון מכורת, תינוק שגווע) והבהוב שדר מהמתים שנקברו. אלה דברים שגזל הזמן פגע בהם: מטילים של חומר אלה המטבעות שנשחתו, האלים אחרי שעבר זמן איבדו משיעור קומתם, ורק בעקבות מעבר הזמן יש מתים שישלחו הבהוב.

אמירה שלישית: האמירה הופכת לכללית הרבה יותר, כעת היא מצווה להביא כל מה שתמצא, את השאריות שהזמן הותיר מהקיום. ככל שהשיר מתקדם הזמן עובר והדוברת מתקשה יותר לאחוז במשהו ספציפי, הזמן גזל את הדברים ומאלץ אותה להביא לפחות את הדבר הכללי שהיא עוד מצליחה איכשהו לאחוז בו.

דליה רביקוביץ

17 בנובמבר 1936 - 21 באוגוסט 2005 בת 69

משוררת, סופרת ומתרגמת ישראלית. חייה של רביקוביץ אופיינו במסכת של דיכאונות ויציאה מהם. דבר זה השתקף בשיריה שחשפו את סערות נפשה, שנעה בין חיות אדירה והרצון להיות מעורבת בכל עניין פוליטי ומוסרי, לבין דיכאונות וניסיונות התאבדות.

כדי לגשת לאמנת גביון מדן, יש ראשית להבין ראשית את הסכם הסטטוס הקוון. כותבי האמנה הם פרופסור רות גביון, ממקימי האגודה לזכויות האזרח בישראל, והרב יעקב מדן, ראש ישיבת הר עציון.

בהסכם הסטטוס קוון, שנחתם ב-1947 ע"י בן גוריון, קבוצת מזרחי ואגודת ישראל, נוסח הסדר שמטרתו ליישב זמנית את הפערים בין הזרמים השונים בא"י.

בעבר היווה הסדר הסטטוס קוון מסגרת מוסכמת ליחסי שומרי המצוות והחופשיים במדינת ישראל. להסכם מעמד חשוב בפוליטיקה עד היום ומבחינות רבות הוא משמש כחוקה בלתי כתובה.

אולם, תהליכים מורכבים בחברה הישראלית החריפו את השסע הפנימי וערערו את האמונה בהסכם הנוכחי, והרקע לכתיבת "אמנת גביון-מדן" (בשנת 2003) מצוי בכך.

האמנה נכתבה "במטרה לקדם את הסולידריות היהודית ואת תחושת האחדות [...] של העם היהודי בכלל ובמדינת ישראל בפרט."

עיקרי האמנה :

- כל אזרח רשאי להתחתן בדרך בה יבחר (חתונה דתית או אזרחית), אך הליך גט יבוצע ע"י בית דין שהוסמך ע"י הרבנות הראשית בלבד.
- יום השבת יהיה יום המנוחה הרשמי בישראל. לא יועסקו אנשים בייצור, מסחר ושירותים בשבת, אולם מוסדות תרבות, בידור ותחבורה ציבורית יתקיימו באופן מצומצם ולפי הצורך.
- תוקם רשות ארצית לרישוי בענייני כשרות והיא תהיה רשאית לאשר לגופים אחרים להוציא תעודות כשרות על-פי מנהגיהם. מדינת ישראל תדאג לשקיפות מלאה בנושא כשרות. כל מטבח ציבורי יחוייב בהגשת מזון כשר ע"פ הרשות.
- בישראל יתקיימו בתי קברות דתיים ואזרחיים. במקביל לחברה קדישא, תתאפשר הקמת חברות קבורה אזרחיות, שתוכלנה לנהל טקס קבורה לפי בחירת הנפטר או בני משפחתו.
- האמנה תעוגן בחוק. העיגון יקשה לשנות שינויים חלקיים וחד צדדיים בהסדריה. האמנה מבכרת מנגנון של משא ומתן ופשרה.

בתוך עיניי לכודה. ושוב דועכת, ושוב פועמת, ושוב נעלמת, ושוב חוזרת. כך פעמים רבות, מהירות וצפופות. עד הרגע בו היא נראית, אך חלשה במיוחד. חיוורת כל כך שאם איש היה עובר – ממבט חטוף היא לא הייתה נלכדת בעיניו.

ומבטי קפא על אותה הקשת. מתי תיעלם לגמרי? כל עוד עיניי נעוצות - הקשת נשארת. דקה חולפת ועוד אחת, ועוד אחת... ועולה בי מחשבה נוספת, שמא אולי אני מדמיינת אותה, את אותו היופי הממלא. איני רוצה לעזוב אותו, אז שובה אותו בתוך עיניי. והוא סטטי - אינו פועם עוד. אינו בולט ונראה לאיש מלבדי. שוב אני נועצת את עיניי עמוק יותר - חייבת לדעת האם תכף הקשת תיעלם! לאחר דקות ארוכות, ויתרתי. פתחתי את ספרי ושבתי אל חיי.

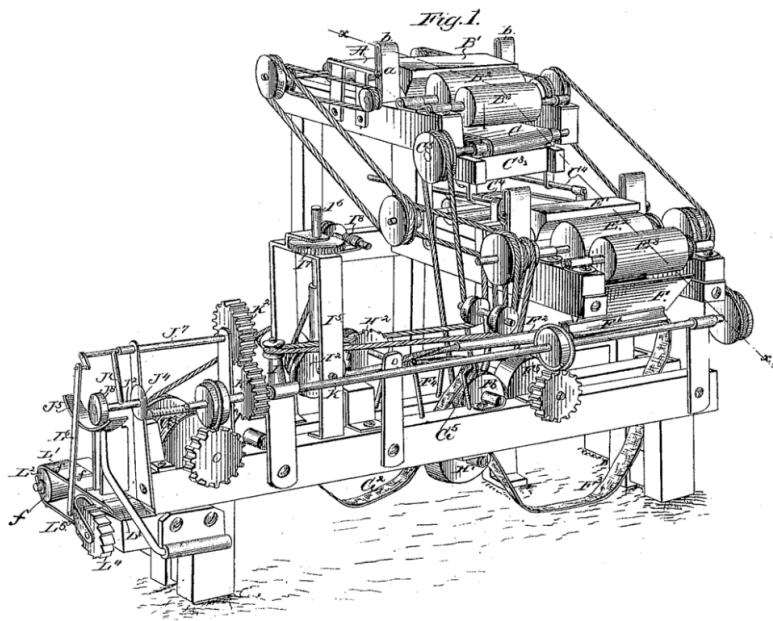
כשיצאתי מהדפים, ואל השמיים חזרתי, את הקשת כבר לא ראיתי, ולא אראה עוד לעולם. מהרגע בו תודעתי יצאה, לא אוכל לשוב אליה אף פעם. כל רגע כזה הוא חד פעמי, ורק אזכור את היופי הזה שנחרט בראשי. אנסה להתבונן על השמיים ולחכות ששוב תבוא. אך כפי שאמרתי בהתחלה - אלו דברים שמגיעים אך ורק במבט חטוף. וניתן להשתוקק ולצפות לבואם, אך חשוב עוד יותר ללכוד אותם בהגיעם. ליהנות מהרגע, לספוג את האור. לאפשר לעצמנו לחוות איתם את המסע בו עוברים נחיתה, שהייה, חלחול, ואבדון. לשים לב מה תופס את פנינו, מה מעורר את הכח המדמיין. וכך לדייק את עצמנו - מהו רצון חיצוני, ואיזהו רצון פנימי.

ישנם כמה דברים במציאות אשר יופיים מוסכם על כולנו, והם כה מסנוורים עד כי לא מתעסקים כלל בהסברם הלוגי. כאשר הם מופיעים, נקלטים בעיניים שלנו, אנו חשים התמלאות, הוקרה. ואז מבלי לשים לב, חיינו ממשיכים, בלי אותו הקסם שבטבע.

היום, בדיוק ברגע בו עשיתי דבר מה, בעת מעבר מחדר לחדר, נקלעה בעיניי במבט חטוף - קשת מרהיבה הבוקעת מן המדבר, נעלמת איפשהו בין העננים, ויוצאת שוב אל עבר גיא בין ההרים. התבוננתי, לצד חברים נוספים. ביחד התפלאנו, התמלאנו. לאחר כמה דקות – כולם שבו אל חיהם, כהרגל האדם, אבל אני בחרתי לצאת מגדרי. התבוננתי עוד באותה הקשת. לפתע צפה בי מחשבה על כך שמעולם לא ראיתי קשת נעלמת. תמיד נשאבתי ממבט חטוף, התמלאתי ממבט נוסף, והמשכתי בחיי.

הפעם בחרתי אחרת. חיכיתי לראות מה קורה לה, מתי היא נעלמת, אם בכלל. התיישבתי והתבוננתי. השמש הנסתרת יצאה לפתע, הבהיקה עוד יותר את צבעי הקשת היפים. הדגישה את קצותיה. העננים שטו הצידה, אפשרו פרספקטיבה של קשת שלימה, מעין מראה שלא ברור איך נוצר ולשם מה. אחרי דקות ארוכות של הסתכלות שקטה, התחלתי להבחין בה מאבדת מצבעה. כאילו נספגת בתוך ערפל, ממש מתייבשת ומתחילה להימחק. אך לפתע היא פועמת, קמה לתחייה, וברק חדש שוטף אותה - היא עוד כאן. היא

הפילוסופיה של הכלום | יובל פורת

היום בפינתנו "פילוסופיה עם יובל" אציג זרם פילוסופי מעניין אחר מההיסטוריה.

הפילוסופיה המכאניסטית: היא תפיסת עולם אשר רואה את העולם כמכונה אחת גדולה. כלומר, לכל תופעה בטבע יש הסבר וסיבה שגרמה לה לקרות (למשל- השמש "זורחת" בגלל כוחות המשיכה בינה לבין כדור הארץ), ואין לייחס לשום תופעה בטבע מניע פנימי (למשל- השמש "זרחה" בעצמה). גישה זו רואה בעולם מעין מכונה ענקית הנעה על פי

חוקים מתמטיים נצחיים, אשר נבנתה באופן מושלם ומתוחכם ככה שכל תופעות הטבע והחיים עובדות כפי שאנו חווים אותם. מטרת האדם היא פשוט להבין איך המכונה הזאת עובדת.

דרך טובה להבין את השקפה זו, היא במשל השעון. אם אדם מהעבר הרחוק היה רואה דגם של שעון, הוא היה חושב שמדובר בישות עצמאית אשר חושבת וזזה. אולם ניתן להסביר ולהבין את השעון אם מפרקים אותו לגורמים, ומבינים שלכל תזוזה יש סיבה, ויש חלקים שמזיזים חלקים אחרים. כך, המכאניסטים האמינו שהאדם יכול וצריך להבין את חוקיות הטבע, ולהבין כיצד פועל כל חלק וחלק של העולם. הם האמינו בדומה לפיתגוראים (שעליהם כתבתי בטור זה בעבר) שניתן להסביר כל תופעה בטבע בעזרת המתמטיקה.

הפילוסופיה המכאניסטית התפתחה באותו זמן עם המהפכה המדעית, במאה השש עשרה והשבע עשרה. תקופה זו הייתה מלאה באנשים, תגליות ורעיונות חשובות בתחומים שונים כמו המדע והפילוסופיה, והיותה את תחילת הנאורות. האנשים הבולטים בפילוסופיה המכאניסטית היו גלילאו, ניוטון ודקארט. זרם פילוסופי זה לא נפסק במאה ה-17: עם התפתחות חקר המוח במאה הקודמת, מדענים ופילוסופים טענו שניתן להסביר גם נפש האדם, ולא רק את העולם בעזרת חוקיות וסיבתיות. הפילוסופים המכאניסטים החדשים טענו כי החשיבה והנפש הם רק תופעות לווי של הפעילות המוחית הביולוגית. ואם היה לנו את הכלים לחקור את המוח בצורה טובה יותר, נוכל להסיק את כל המחשבות שהולכות להתרחש.

המשך בעמ' הבא

אולם, גישות פילוסופיות רבות מתנגדות לטענה שניתן להסביר את היקום, ושהוא עובד מעצמו כמו מכונה, וגישות אחרות גם מתנגדות לטענה שהנפש היא פשוט חלק פיזי של הגוף. אפילו

ניוטון עצמו שהיה חלק מהזרם המכאניסטי גילה תגלית בכוח כבידה אשר סוטר את כל הרעיון המכאניסטי. ויכוחים אלה היו ויהיו חלק חשוב מהחשיבה האנושית, ובפילוסופיה. מה אתם חושבים?

זמני השבת

18:12

17:15

18:15

17:18

18:12

16:56

כפר אדומים

סופה

ירושלים

מזג האויר

יום ה'

14° 24°

יום ד'

14° 25°

יום ג'

11° 21°

יום ב'

9° 18°

יום א'

11° 18°

שבת

13° 18°

יום ו'

14° 23°

*

סופה

*

*

כפר
אדומים

יום ה'

11° 23°

יום ד'

12° 23°

יום ג'

11° 21°

יום ב'

7° 17°

יום א'

7° 14°

שבת

9° 16°

יום ו'

10° 21°

שלחו לנו קטעים לגיליון בשבוע הבא ! vedarashta@gmail.com